

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry:n toimintakertomus 2016

Hyväksytty SKTL ry:n kevätkokouksessa 18.3.2017.

1 Yleistä

Liiton toimintaa ohjaa sääntöjen tarkoituksypykälä, 2 §: ”Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on vahvistaa kääntäjien ja tulkkien ammatillista identiteettiä, ammattitaitoa ja -etiikkaa, edistää kääntämisen ja tulkkauksen alalla toimivien henkilöiden yleisiä ja yhteisiä ammatillisia toimintaedellytyksiä, edistää kääntämistä ja tulkkausta osana Suomen kulttuuria, toimia kääntäjien ja tulkkien koulutuksen hyväksi, edistää kääntäjien ja tulkkien kotimaista ja kansainvälistä yhteistoimintaa, edistää Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön, Unescon, Nairobissa vuonna 1976 hyväksymän kääntäjiä ja tulkkeja sekä kääntämistä ja tulkkausta koskevan suosituksen noudattamista ja toteuttamista Suomessa.”

Liitto toiminut 61 vuotta
Jäseniä 1815
Jaostoja 5
Paikallisosastoja 3
Järjestettyjä tilaisuuksia koko vuonna 96
Jaettuja palkintoja ja tunnustuksia 4
Toimikuntien ja työryhmien aktiiveja noin 50
Kansallisia yhteistyöelimisiä, joihin osallistutaan säännöllisesti: 14
Jäsenyyksiä kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöelimissä: 8

1.1 Kääntäminen ja tulkkaus osana suomalaista kulttuuria

Suomea ja suomalaista kulttuuria ei historiallisesti - eikä nykyisessä muodossakaan - olisi oikeastaan olemassa ilman kääntämistä ja tulkkausta. Kulttuurivaihtoa on tapahtunut kautta aikain, ja lisäksi niin valtionkuin kunnallishallintokin on viestinyt kansalaisille eri kielillä, mikä väistämättä on tarkoittanut sitä, että muun muassa lakeja, tiedonantoja ja ohjeita on sekä käännetty että tulkattu. Valtionhallinnon käännöspalvelut kuuluvat hankintalain piiriin, ja valtion yhteishankintayksikön mukaan niiden arvo on noin 17 miljoonaa euroa. Kansalaisten asiakirjaliikenteeseen liittyvä auktorisoitu kääntäminen on lakisäateistä toimintaa.

Kansainvälinen kulttuuri- ja tiedonvaihto edellyttävät ammattitaitoisia kääntäjiä ja tulkkeja. Kirjallisuuden kääntäminen lienee ehkä av-kääntämisen ohella suurelle yleisölle käännösalan ammateista tutuin. Vaikka käännetyn kirjallisuuden nimikkeiden määrä onkin hieman laskenut viime vuosina, Suomessa kustannetun käännöskirjallisuuden osuus on säilynyt merkittävänä koko 2000-luvun ajan, noin 20 prosentissa vuosina 2000–2015 julkaistuista ja tilastoiduista teoksista. (Lähde: Kansalliskirjasto/Tilastokeskus.)

Etenkin kulttuuri- ja viihdeteollisuudessa käytetään paljon av-kääntäjiä. Valtaosa Suomeen levitykseen tulevista elokuva- ja tv-tuotannoista tekstitetään ainakin kahdella kielellä, suomeksi ja ruotsiksi. Teatterit ja ooppera käyttävät monikielistä tekstitystä yhä useammin, ja peliteollisuus on jo jonkin aikaa muodostanut oman käännösmerkkinsänsä.

Merkittävä, joskaan ei suurelle yleisölle niin ilmeinen, kääntämisen osa-alue ovat lukemattomat erilaiset asiatekstit, joita käännetään kansainvälisen ja kotimaisen liike-elämän, hallinnon, politiikan, kulttuurielämän ja viihdemaailman tarpeisiin. Mediatalojen kansainvälistyminen on johtanut mm. siihen, että Suomessa julkaistaan yksittäisten käänносartikkelien lisäksi useita lähes kokonaan muista kielistä käännettyjä aikakaus- ja harrastelehtiä.

Suomessa järjestetään vuosittain satoja tieteellisiä konferensseja (Lähde: Taloustutkimus Oy, Kongressit Suomessa 2013) sekä runsaasti tilastoimattomia kansainvälisiä kokouksia, jotka vaihtelevat luonteeltaan poliittisista neuvotteluista opintokäynteihin ja kulttuurivierailuihin. Suomesta tehdään myös erittäin paljon vierailuja muihin maihin, ja sekä valmistelut että itse kokoustoiminta vaativat paljon käänноstyötä ja hyvin usein tulkkauksia.

Maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden kasvun myötä tulkkaustarpeet joidenkin kielten osalta olivat vuonna 2016 suhteellisen suuret verrattuna joidenkin vuosien takaiseen tilanteeseen. Vuonna 2016 Opetushallitukseen perustettiin oikeustulkikirekisteri varsin tiukkoine kriteereineen. Vaikka rekisteri karttuu hitaasti, oikeustulkikirekisterilain ja -asetuksen voimaantulo oli merkittävä edistysaskel paitsi oikeustulkkiin myös heidän asiakkaittensa, siis niin viranomaisten kuin yksityishenkilöidenkin, oikeusturvan kannalta. Rekisteri on kannustanut monia tulkkauksia hakeutumaan tarvittavaan koulutukseen, ja yliopistot ja korkeakoulut ovat yhdistäneet voimansa oikeustulkkiin erikoistumiskoulutuksen kehittämiseksi.

Kääntämisen ja tulkkauksen voidaan siis sanoa läpäisevän kaikki yhteiskunnan kerrokset, ja silti itse kääntäjät ja tulkit jäävät usein huomiotta. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on myös vuonna 2016 yrittänyt monin tavoin edistää käänноsten ja tulkkauksen käyttäjien tietoisuutta siitä, että kyse on asiantuntijapalveluista ja näillä palveluilla on ammattilaistekijänsä.

1.2. Kääntäjät ja tulkit luovien alojen toimijoina ja itsensätyöllistäjinä

Käänноs- ja tulkkauksalalla toimitaan yleisesti itsensätyöllistäjinä, kulttuurin alalla myös apurahojen turvin ja koko alalla sopimisen vapaus on hyvin laaja. Niinpä jäsenistön toimintaan vaikuttaa monenlaisia työehtoja. Moninaisuutta lisää se, että kääntämisen ja tulkkauksen ammattiteissa yhteistyökumppanitkin ovat hyvin erilaisia yksityishenkilöistä monikansallisiin yrityksiin sekä julkisiin ja kolmannen sektorin toimijoihin, ja niiden toimintakulttuurit vaikuttavat jäsenten työnkuvaan ja -ehtoihin. Yrittäjät ja freelancerit solmivat yleensä yksilöllisiä toimeksiantosopimuksia, ja heidän neuvotteluasema on pääsääntöisesti heikko. Sopimus- ja tekijänoikeusneuvonta onkin hyvin kysyttyä liiton toiminnassa.

Vuonna 2016 työelämän muutokset, kuten pätkätöiden ja toisaalta ns. pakkoyrittäjyyden yleistyminen sekä epäselvyydet osuuskuntien jäsenten työmarkkinastatuksessa, aiheuttivat epätietoisuutta luovien alojen itsensätyöllistäjien toimeentulosta ja sosiaaliturvasta. Käänноs- ja tulkkauksalan palkkiotaso pysyi kuitenkin kuta kuinkin ennallaan aiempiin vuosiin verrattuna.

Monet kääntäjät ja tulkit toimivat itsensätyöllistäjinä, joko yrittäjinä tai freelancereina. Hyvin monet työskentelevät alihankkijasuhteessa, jolloin he ovat osa palveluketjua. Heidän asemansa ja työehtonsa ovat olennaisia palveluita kilpailutettaessa, ja vuonna 2016 SKTL teki monivaiheista yhteistyötä valtion yhteishankintayksikön Hansel Oy:n kanssa tämän valmistellessa valtionhallinnon käänноs- ja tulkkaukspalveluiden kilpailutusta.

Edellisenä vuonna maahan tulleiden turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittely ja kotouttaminen työllistivät viime vuonna joidenkin kielten tulkkauksia tavanomaista enemmän. Julkista keskustelua palvelujen laadusta käytiin myös, ja siihen SKTL osallistui resurssiensa mukaan. Tärkeänä nähtiin myös palvelujen käyttäjille suunnattu tiedotus. SKTL pyrki myös antamaan jäsenilleen välineitä ylläpitää ja kehittää taitojaan kansainvälisen kulttuurivaihdon toimijoina. SKTL:n toiminnassa korostuivatkin edellisvuosien tapaan koulutus, tiedotus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä juridinen neuvonta.

2 Liiton tärkeimmät tapahtumat 2016

Liiton hallinnon kannalta keskeisiä sääntömääräisiä jäsenkokouksia on vuosittain kaksi. Liiton tärkeimpien käännöskirjallisuuden palkintojen jakamiseen liittyy juhlava tilaisuus, joka järjestettiin yhteistyössä Suomalaisen kirjallisuuden seuran kanssa SKS:n juhlasalissa.

Muut vakiintuneet ja toistuvat tapahtumat muodostavat rungon SKTL:n vuotuiselle toiminnalle. Alan näkyvyyttä ja verkostoitumista edistetään osallistumalla Turun ja Helsingin kirjamessuille, joilla liitolla on esittelypaikan lisäksi tasokasta lavaohjelmaa. Messupäivystys hoidetaan pääasiassa vapaaehtoisvoimin. Alan sisäisissä tapahtumissa, kuten Kites ry:n vuotuisessa tapahtumassa SKTL on perinteisesti ollut näytteilleasettajana, niin myös vuonna 2016.

Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi KäTu on vuotuinen tapahtuma, joka kokoaa yhteen tutkijat, opettajat sekä käytännön työtä tekevät kääntäjät ja tulkit ja alan opiskelijat. Symposiumi on tärkeä keskustelufoorumi, jonka puitteista vastaa SKTL:n V jaosto (opettajat ja tutkijat). KäTussa välitetään koko alan viimeisintä tietoa, keskustellaan alan tulevaisuudennäkymistä sekä kartutetaan tietoa ajankohtaisista ammatillisista vaatimuksista. Symposiumin esitelmistä kootaan verkkojulkaisu MikaEL, joka julkaistaan liiton verkkosivuilla. Vuonna 2016 MikaELista tuli vertaisarvioitu. Monikielisenä MikaEL tavoittaa kansallisen yleisön lisäksi myös kansainvälisen tutkijayhteisön.

Yhteistyössä alan muiden järjestöjen, Suomen käännöstoimistojen liiton (SKTOL) ja Käännösalan asiantuntijat KAJ:n kanssa järjestetään vuosittain syyskuun lopulla Kansainvälinen kääntäjienpäivä. Vuoden 2016 teemana oli maailmanjärjestö FIT:n teeman mukaisesti *Kääntäminen ja tulkkaus maailmojen yhdistäjänä*.

Jokavuotinen *Suomalais-ruotsalainen kääntäjäseminaari / Svensk-finskt översättarseminarium* järjestettiin Hämeenlinnassa. Kaksipäiväisen tapahtuman yhteistyökumppanina on *Kotimaisten kielten keskus Kotus*. Ohjelmassa pyritään kattamaan niin julkishallinnon kuin elinkeinoelämänkin ajankohtaisia aiheita suomeksi ja ruotsiksi kääntävien näkökulmasta. Seminaari on kaksikielinen.

Kuluneena vuonna SKTL oli ensimmäistä kertaa näytteilleasettajana OPO-päivillä ja Maailma kylässä -festivaaleilla. Molemmissa tapahtumissa yleisön kiinnostus oli huomattavaa, mutta jälkiarvioinnissa todettiin, että osallistumisesta ei ole syytä tehdä perinnettä, vaan vastaisuudessa sitä harkitaan erikseen kulloistenkin teemojen perusteella.

Suomalaisen kirjallisuuden vienninedistämisorganisaation FILI:n kanssa käynnistettiin kahdensuuntainen työpaja tanskasta suomentaville ja suomesta tanskaan kääntäville. Molemmille ryhmille on oma kokoneiden kääntäjien ohjaama työpajansa, mutta niitä tukevat ja rikastuttavat yhteiset tapaamiset, joista ensimmäinen oli Helsingin kirjamessujen aikaan. Työpajatyöskentely jatkuu keväällä 2017.

Valtionhallinnon kilpailutus oli monin tavoin esillä SKTL:n työssä koko vuoden ajan. Liiton hallinto kävi perusteellisia keskusteluja Hansel Oy:n kanssa eri kokoonpanoissa, ja jäsenistölle järjestettiin muun koulutuksen ohella useita tiedotus- ja koulutustilaisuuksia kilpailutukseen liittyen.

Liiton juhluvuoden näyttely *Kääntäjät ja tulkit kielten, kulttuurien ja maailmojen välittäjinä* oli esillä kulttuurikeskus Stoassa helmi-maaliskuussa. Näyttelyn ajan Stoassa jaettiin myös esitteitä, joissa kerrotaan kääntäjän ja tulkin ammateista.

SKTL tuki Tampereen yliopiston keväällä 2016 järjestämää Studia Generalia -sarjaa *Mansesta maailmalle: 50 vuotta kääntämisen koulutusta Tampereella*, jossa myös liiton paikallisosasto ja jäsenet olivat aktiivisesti mukana. Luentosarjan 13 luennossa esiteltiin kääntäjänkoulutuksen eri vaiheita.

Syksyllä kirjallisuuden kääntäjät järjestivät yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa monipuolisen luentosarjan kirjallisuuden kääntämiseen liittyvistä aiheista.

Koko liiton yhteisten tapahtumien lisäksi merkittävä osa liiton toimintaa tapahtuu jaostojen ja paikallisosastojen tapaamisina. tms.

2.1 Rahastoista maksettavat palkinnot, apurahat ja stipendit

Varsinaisessa toiminnassa toistuvat joka vuosi huhtikuussa jaettavat Mikael Agricolan palkinto ja J. A. Hollon palkinto vuoden parhaasta kauno- ja tietokirjakäännöksestä. Vuonna 2016 Mikael Agricolan palkinnon sai Vappu Orlov Mihail Šiškinin *Neidonhius*-romaanin suomennoksesta ja J. A. Hollon palkinnon sai Renja Salminen Michel de Montaignen *Esseiden* III osan suomennoksesta. Molempien palkintojen suuruus on 10 000 euroa. Osan Mikael Agricolan palkinnosta rahoittaa Suomen kirjasaatiö, ja tunnustukseen liittyvänä kiertopalkintona on Ben Renvallin pienoisveistos *Talonpoika*. J. A. Hollon palkinnon rahoittaa Tietokirjallisuuden edistämiskeskus, ja kiertopalkintona on Johannes Rantasalon lasiteos *Ydin*. Sekä Mikael Agricola -raadissa että J. A. Hollo -palkintoraadissa on kaksi SKTL:n edustajaa.

Kopiosto-varoista myönnettiin apurahoja ammatillisiin tarkoituksiin sekä tuettiin kääntäjien ja tulkkien osallistumista erilaisiin kansainvälisiin konferensseihin ja työpajoihin. Vuonna 2016 myönnettiin Kopiosto-apurahoja kaikkiaan 125 hakijalle kaikkiaan 79 hankeapurahaa ja 46 konferenssiapurahaa. Yhteensä apurahoja jaettiin 78 240 euroa, joista hankeapurahoina 46 662 euroa ja konferenssiapurahoina 31 578 euroa. Apurahaa saaneiden nimet on julkaistu SKTL:n verkkosivuilla. Konferenssiapurahojen suhteellisen osuuden kasvu syyskuun apurahajaossa johtuu vuonna 2017 järjestettävästä kääntämisen ja tulkkauksen maailmanjärjestö FIT:n kongressista, johon apurahahaku avattiin jo syksyllä 2016.

SKTL:n juhlarahastosta myönnettiin kolme stipendiä vuonna 2016. Ne olivat suuruudeltaan 600–850 euroa. Apurahat kohdennettiin pro gradu -työstä, jatko-opinnoista ja erityisesti kääntämisen opiskelijoille suunnatun tiedonhakusivuston laatimisesta aiheutuviin kustannuksiin. Näiden lisäksi stipendirahastosta tuettiin Tampereen yliopiston Studia Generalia -luentosarjan järjestämistä niiltä osin, joihin stipendirahaston varoja voitiin kohdentaa.

2.2 Liiton muut palkinnot ja huomionosoitukset

SKTL jakaa myös muita palkintoja ja kunniamainintoja, joihin ei liity rahallista arvoa. Asiatekstinkääntäjät hallinnoivat ja ehdottavat palkinnon saajaa Kääntäjän kukkanen –palkinnolle, av-kääntäjät Repla-palkinnolle, tulkit Uljas Attila –palkinnolle ja opettajat ja tutkijat Tiedon helmi –palkinnolle. Vuonna 2016 näistä jaettiin Tiedon helmi, jonka sai *Kääntämisen ja tulkkauksen opetusmenetelmävaranto*.

3 Jäsenistö ja liiton rakenne

Vuonna 1955 perustettu Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on Suomen vanhin kääntäjiä ja tulkkeja edustava yhdistys. Se on myös ainoa järjestö, joka edustaa kaikkia käännös- ja tulkkausalan ammatteja opettajat ja tutkijat mukaan lukien. Liiton toimintaa koordinoi toimisto, mutta vapaaehtoisilla on toiminnan ideoimisessa ja toteuttamisessa merkittävä rooli.

Liiton varsinaiset jäsenet ovat kaikki yksilöjäseniä, mutta kannatusjäseneksi voivat päästä tietyin edellytyksin myös yleishyödylliset yhteisöt. Vuonna 2016 SKTL sai ensimmäisen yhteisöjäsenensä: hallitus hyväksyi DIAK-ammattikorkeakoulun kannatusjäseneksi vuoden alussa. Jo aiemmin jatkunut hyvä yhteistyö sai siis jatkoa.

Liiton toiminnasta merkittävä osa tapahtuu jaostojen ja paikallisosastojen kautta. Jaostoja on viisi: kirjallisuuden kääntäjien, asiatekstinkääntäjien, av-kääntäjien, tulkkien sekä opettajien ja tutkijoiden jaostot. Paikallisosastoja on kolme: Tampereen, Turun ja Vaasan paikallisosastot.

Liiton hallitus koostuu luottamushenkilöistä, niin kuin myös jaostojen ja osastojen toimikunnat. Vapaaehtoisten rooli toiminnassa on erittäin merkittävä, sillä oman työnsä ohella toimivina he tuovat liitolle tietoa kentän toimintaehdoista ja ajankohtaisista suuntauksista.

Kuluneena vuonna Suomen kääntäjien ja tulkkien liittoon liittyi 114 uutta jäsentä. Jäseniä erosi liitosta 95. Koko liiton jäsenmäärä oli 31.12.2016 yhteensä 1815, joista varsinaisia jäseniä oli 1494, koejäseniä 7, opiskelijajäseniä 127 ja kunniajäseniä 18. Monet jäsenet kuuluvat toimintansa perusteella useaan eri jaostoon. Jaostojen toiminta on avointa kaikille jäsenille, mutta etusija on luonnollisesti jaostojen omilla jäsenillä. Paikallisosastojen toiminta on kaikille alueen jäsenille suunnattua näiden jaostojäsenyyksistä riippumatta.

Liiton syyskokouksessa Liisa Laakso-Tammisto kutsuttiin kunniajäseneksi kiitokseksi pitkästä, pyyteettömästä ja omistautuvasta työstä liiton ja koko alan hyväksi.

3.1 Jaostot

Jaostot järjestävät runsaasti oman alansa toimintaa sekä virkistystoimintaa. Toiminta lähtee kunkin ammattialan tarpeista tai alakohtaisista haasteista. Jaostot voivat myös järjestää yhteisiä tapahtumia, jotka valottavat kääntäjiä ja tulkkeja kiinnostavia yhteiskunnan ilmiötä. Kukin jaosto toimii omalla tavallaan: jotkut kokoontuvat säännöllisesti, toisten toiminta järjestyy erikseen suunniteltujen tapahtumien ympärille. Kaikille on yhteistä se, että oman alan ajankohtaisista asioista järjestetään koulutusta sekä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia.

Jaostojen toimikuntien kokoonpanot ja jäsenmäärät 31.12.2016:

I jaosto, kirjallisuuden kääntäjät, 376 jäsentä

Timonen Oona, puheenjohtaja, tiedotusvastaava
Snellman Tomi, sihteeri

II jaosto, asiatekstinkääntäjät, 1380 jäsentä

Malkki Eva-Marja, puheenjohtaja
Tikkanen Päivi, tiedottaja
Jakobson Ruth, jäsen
Lönroth Sofia, jäsen
Ollila Marja Emilia, jäsen
Viita Mili, jäsen

III jaosto, av-kääntäjät, 286 jäsentä

Vitikainen Kaisa, puheenjohtaja

IV jaosto, tulkit, 371 jäsentä

Minkkinen Laura, puheenjohtaja
Kokko Tuija, jäsen

V jaosto, opettajat ja tutkijat, 104 jäsentä

Hartama-Heinonen Ritva, puheenjohtaja
Ruokonen Minna, varapuheenjohtaja, tiedottaja
Rautaoja Turo, sihteeri
Eskelinen Juha, jäsen
Schmitz Dieter Hermann, jäsen
Siponkoski Nestori, jäsen

3.2 Paikallisosastot

Paikallisosastot edustavat liittoa omalla maantieteellisellä alueellaan, ja niiden toiminta on luonteeltaan jaostorajat ylittävää. Paikallisosastot järjestävät koulutuksia ajankohtaisista aiheista sekä virkistystoimintaa. Paikallisosastojen toiminta on hyvin aktiivista ja säännöllistä.

Paikallisosastojen toimikuntien kokoonpanot ja jäsenmäärät 31.12.2016:

Tampereen paikallisosasto, 188 jäsentä

Alkunen Sirpa, puheenjohtaja
Tuominen Tiina, varapuheenjohtaja
Leskinen Terhi, sihteeri
Särkkä Nina, tiedottaja
Lappalainen Hanna, rahastonhoitaja
Eskola Elina, jäsen
Santala Mirkka, jäsen
Leinonen Noora, jäsen

Turun paikallisosasto, 230 jäsentä

Vuola Aulikki, puheenjohtaja
Gustafsson Tiina, varapuheenjohtaja
Matala-aho Tina, tiedottaja
Repo Mari, rahastonhoitaja
Järvelä Jenni-Elina, jäsen
Ruusunen Jutta, jäsen

Vaasan paikallisosasto, 77 jäsentä

Välimaa Jari-Pekka, puheenjohtaja
Nyblom Kuorikoski Heidi, varapuheenjohtaja
Klemets Eva, sihteeri
Sirén Tarja Tuulikki, rahastonhoitaja
Järvelä Jenni-Elina, jäsen

4 Koulutus ja tutkimus

Liiton koulutustarjonta pyrkii vastaamaan mahdollisimman kattavasti eri ammattialojen tarpeisiin ja onkin hyvin monipuolista. Osa koulutuksesta on järjestetty yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, esimerkiksi Käännösalan asiantuntijat KAJ:n kanssa järjestettävät käännösmuistien käyttökoulutukset.

Vuonna 2016 on järjestetty oikeakielisyyttä tukevaa koulutusta (esim. I jaoston pronominiseminaari, Turun paikallisosaston järjestämä kielenhuoltokoulutus), muuta ammatillista koulutusta (esim. III jaoston ruokakulttuuriin perehdyttävä koulutus, IV jaoston tulkkien äänenhuolto, Tampereen palveluotoilukoulutus), neuvottelu-, sopimus- ja hinnoittelukoulutusta (esimerkiksi II ja IV jaoston yhteinen kilpailutuksiin valmentava koulutus), yhteiskunnan ja kulttuurin tuntemukseen liittyviä vierailukäyntejä ja työkykyä ylläpitäviä teemapäiviä (Vaasan paikallisosaston yritysvierailut). Opettajien ja tutkijoiden jaosto puolestaan muodostaa kohtaamispaikan, jolla kääntämisen ja tulkkauksen opettajat voivat verkostoitua ja kehittää alaa yhteisesti. Uusimpana tuloksena V jaoston mahdollistamasta verkostoitumisesta voidaan mainita *Kääntämisen ja tulkkauksen opetusmenetelmävaranto*, wiki-sivusto, joka palvelee muitakin kuin SKTL:n jäseniä.

Kirjallisuuden kääntäjien vuosittain tehtävä palkkiokysely antaa tietoa alan palkkioiden kehittymisestä. Lisäksi liitto tekee palkkiokartoituksia ja muita alan ehtojen selvityksiä tarpeen vaatiessa ja resurssien salliessa.

5 Yleishyödylliset tehtävät ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Liiton tarjoama neuvonta ja opastus olivat vuoden aikana kysytyjä ja arvostettuja niin jäsenkunnan kuin asiakaskunnankin piirissä. Liitto toteutti yleishyödyllistä tarkoitustaan tarjoamalla asiantuntevaa neuvontaa paitsi jäsenilleen myös muille alasta kiinnostuneille, opiskelijoille, asiakaskunnalle ja viranomaisille. Liiton kotisivuilla oleva kääntäjä- ja tulkkihakukone on sivuseurannan perusteella asiakkaiden ja jäsenten ahkerasti käyttämä.

Lainopillisen neuvonnan tarve on jäsenistön keskuudessa suuri. Kysymykset koskevat erityisesti tekijän- ja sopimusoikeutta. Myös yrittäjyyteen ja työsuhteisiin liittyviä kysymyksiä esitetään paljon. Neuvonnalla pyritään edistämään alan hyviä yhteistyö- ja sopimuskäytäntöjä. Yhteydenotot paljastavat hyvin alan ajankohtaiset ongelmat ja mahdollistavat sen, että jäseniä huolettavat aiheet otetaan tiedotuksessa ja koulutuksessa huomioon. Liiton juridisesta neuvonnasta vastasi OTM Karola Baran.

Liitto pyrkii vaikuttamaan kääntäjien ja tulkkien arvostukseen ja toimintaehtoihin muun muassa tekemällä alan tarpeita ja reunaehjoja TMS. tunnetuksi viranomaisille, antamalla tietoa päätöksenteon pohjaksi sekä osallistumalla viranomaisten työryhmiin, joissa linjataan alaa koskevia kysymyksiä. Yleisin vaikuttamisen muoto ovat lausunnot, ja SKTL onkin vakiintunut lausunnonantajataho käännös- ja tulkkausalaan liittyvää sekä tekijänoikeuskysymyksiä koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa.

SKTL antoi vuonna 2016 seuraavat kirjalliset lausunnot:

- Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle oikeustulkki-kirjallisuudesta 29.2.2016.
- Lausunto oikeusministeriölle turvapaikkavalitusten käsittelyn hajauttamisesta 14.6.2016

Liitto on myös yhtynyt muiden tekijä- ja tekijänoikeusjärjestöjen lausuntoihin ja kannanottoihin asioissa, jotka koskettavat sen jäseniä. Lisäksi SKTL on lähettänyt edustajan useisiin viranomaisten järjestämiin suullisiin kuulemistilaisuuksiin. Liitto on myös osallistunut julkiseen keskusteluun sen toimintakenttää koskevissa kysymyksissä kirjoittamalla vastineita julkaistuihin artikkeleihin ja mielipidekirjoituksiin sekä antamalla lehdistölle lausuntoja.

SKTL:llä oli edustaja tai sen ehdokas oli valittu mm. seuraaviin alan kannalta tärkeisiin elimiin vuonna 2016:

- Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta: DKK Ari Penttilä, lautakunnan varapuheenjohtaja, varajäsen FM Paavo Siltala
- Oikeustulkki-kirjallisuustutkintolautakunta: varsinainen jäsen Anne Mäntynen, varajäsen Liisa Laakso-Tammisto
- Asioimis- ja oikeustulkkausalan tutkintotoimikunta: Tuija Kokko, jäsen
- Sanastokeskus TSK:n hallitus: Sanna Kokkonen
- Sanastokeskus TSK:n käännösalan standardit -työryhmä: Liisa Laakso-Tammisto
- Valtion kirjallisuustoimikunta: Juhani Lindholm
- Kirjastoapurahallautakunta: Tarja Härkönen, varajäsen Kersti Juva
- Forum Artisin hallitus: Laura Jänisniemi
- Lukukeskuksen hallitus: Laura Jänisniemi
- Suomen kielen lautakunta: Sampsu Peltonen
- Helsingin Kirjamessujen ohjelmatoimikunta: Heikki Karjalainen
- Turun kirjamessujen päätoimikunta: Aulikki Vuola
- Kopioston valokopiojaos: Kari Koski
- Sanasto ry:n hallitus: Heikki Karjalainen, varajäsen Kristiina Rikman
- Tekijäfoorumi: Heikki Karjalainen

6 Kansainvälinen toiminta

SKTL:llä on kansainvälisen kääntäjä- ja tulkki-järjestö FIT:n nykyisessä hallituksessa eli neuvostossa (FIT Council) edustajanaan Eva Malkki. FIT Euroopan kokouksia seurasi jäseniinsä Jenni Kavén.

SLAM-konferenssi Malmössä 24.9.2016 aloitti uuden merkittävän yhteistyön muiden Pohjoismaiden kääntäjäyhdistysten kanssa. Mukana oli yhteensä kahdeksan liittoa Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Konferenssin sisältö painottui käännös- ja tulkkausalan ammattimaisuuden määrittelyyn eri yhteyksissä. SKTL oli mukana ainoana suomalaisena järjestäjänä.

SKTL on seuraavien kansainvälisten järjestöjen ja verkostojen jäsen:

- FIT (Fédération Internationale des Traducteurs), FIT:n hallituksen jäsen Eva Malkki
- CEATL (Conceil Européen des Associations de Traducteurs Littéraires), edustaja Aura Sevón
- Baltic Writers' Council, raportoiija Oona Timonen
- EULITA (European Legal Interpreters and Translators Association), raportoiija Laura Minkkinen
- AVTE (Audiovisual Translators Europe), konferenssityöryhmän jäsen Anna-Maija Ihander
- Särö ry (Berliinin residenssi syksyyn 2016 saakka)
- Norne (Nätverket för litterära översättare), edustaja Sanna Manninen
NFÖR (Nordiskt författar- och översättarråd), edustaja Sanna Manninen

Kirjallisuuden kääntäjien jaosto pitää yhteyttä eurooppalaisiin, varsinkin Itämeren alueella toimiviin kirjallisuuden alan järjestöihin. Liitolla oli vuonna 2016 edustaja pohjoismaisessa Norne-verkostossa ja yleiseurooppalaisessa kirjallisuuden kääntäjien yhteistyöelimessä CEATL:ssa. Liitto oli myös jäsenenä Itämeren kirjailijaneuvostossa (Baltic Writers Council).

Av-kääntäjien pohjoismainen yhteistyöverkosto päätti siirtää NordAVT-kokousta myöhempään ajankohtaan rahoitusvaikeuksien vuoksi.

7 Viestintä

Liiton tiedotus hoidetaan tapauskohtaisesti jokaisen tiedotettavan asian ja tapahtuman kannalta tehokkaimpien välineiden avulla ja niiden vaatimassa aikataulussa.

Verkkosivut, neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Kääntäjä -lehti sekä aktiivikuukausina ilmestyvä kattava jäsenkirje olivat edelleen liiton tärkeimmät tiedotuskanavat. Liiton toiminnasta ja hallituksen päätöksistä tiedottava jäsenkirje lähetettiin koko jäsenistölle aina hallituksen kokousten jälkeen. Tämän lisäksi jäsenkirjeitä lähetettiin tarpeen mukaan myös kokousten välillä.

Tiedotusta sosiaalisessa mediassa tehostettiin voimakkaasti. Instagram-, Twitter- ja Facebook-tileillä julkaistiin yhä enemmän tietoa, ja niiden seuraajien määrä on jatkanut tasaista kasvuaan. Sosiaalisessa mediassa tiedottamisen merkitys niin tapahtumatiedottamisessa, asiatiedon välittämisessä kuin näkyvyytiedottamisessakin korostui aiempaa voimakkaammin. Myös jaostot ja paikallisosastot alkoivat käyttää yhä enemmän sosiaalista mediaa.

Eriyisenä tiedotustempauksena mainittakoon osallistuminen kirjallisuudenkääntäjien yhdistysten eurooppalaisen kattojärjestön CEATL:n näkyvyyskampanjaan, jonka suomalaisen osuuden SKTL toteutti. Kampanjassa käytettiin Hamletin tunnetuimman lausahduksen kieliversioita ja pääkalloa sekä tunnettuja Shakespearen kääntäjiä. Suomalaisessa osuudessa esiintyi kirjailija-suomentaja Marja-Leena Mikkola, ja Suomen video-osuuden kuvasi SKTL:n tiedottaja Maarit Laitinen.

Oikeustulkikresterin perustamisen 1.4.2016 myötä liitto laati asioimistulkin ammattisäännösten pohjalta oikeustulkin eettiset säännöt. Säännösten yhteinen otsikko-osuus, asioimis- ja oikeustulkin yhteiset perussäännöt, käännettiin kevään aikana useille kielille ja sähköisten versioiden lisäksi niistä painatettiin eri kielisiä paperiversioita.

Viestinnässä panostettiin edunvalvonnallisten asioiden esiintuontiin. Alan toimintaehtoihin pyrittiin vaikuttamaan kulloinkin tilanteeseen sopivin keinoin, oikeita vaikutuskanavia käyttäen. Yhteistyötä tehtiin muiden järjestöjen kanssa silloin, kun tavoitteet ovat samansuuntaiset.

7.1 Kääntäjä–Översättaren-lehti

Liiton toiminnasta sekä alalle tärkeistä teemoista ja muutoksista tiedotetaan sekä liiton jäsenille että ulkopuolisille sidosryhmille Kääntäjä-lehden kautta. Lehti lähetetään kaikille liiton jäsenille sekä keskeisille

yhteistyökumppaneille, alan koulutuslaitoksiin, virastoihin, ministeriöihin sekä alan ulkopuolisiin järjestöihin. Lehdellä on noin 100 liiton ulkopuolista vakituista tilaajaa. Vuonna 2016 aikakauslehtimuotoinen Kääntäjä-lehti ilmestyi neljä kertaa. Lehden normaali painosmäärä on 2700, ja suurempia painoksia otetaan tarpeen mukaan.

Lehden artikkeleissa tarkasteltiin kääntämistä ja tulkkausta niin teorian kuin käytännönkin kannalta. Kirjoituksia, haastatteluja ja seminaariraportteja lehteen lähettivät sekä jäsenet että liiton ulkopuoliset alan ammattilaiset, opettajat, tutkijat ja opiskelijat. Kääntäjä-lehti on alan monipuolisin ammattijulkaisu Suomessa ja siksi varsin luettu esimerkiksi yliopistoissa.

Lehden päätoimittajana toimi liiton hallituksen puheenjohtaja Heikki Karjalainen, toimitussihteerinä ja taittajana liiton tiedottaja Maarit Laitinen.

7.2 Muu tiedotustoiminta

Liiton internet-sivuilla sekä jaostojen ja osastojen omilla sähköpostilistoilla tiedotettiin ajankohtaisista aiheista. Liiton vapaaehtoisia koulutettiin liiton tiedotusvälineiden käyttöön, eli tilaisuuksien järjestämisestä vastanneet jaostot ja paikallisosastot huolehtivat aiempaa enemmän myös tapahtumaan liittyvästä tiedottamisesta. Jaostoilla ja paikallisosastoilla on myös omia postituslistoja ja Facebook-sivustoja, joiden kautta ne tiedottavat jäsenilleen tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.

Liiton edustajat vierailivat vuoden aikana useissa eri tiedotus-, koulutus- ja juhlatilaisuuksissa kertomassa kääntäjien ja tulkkien työstä.

8 Jäsenedut

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton tärkeimmät jäsenedut ovat Kääntäjä-lehti sekä ilmainen juristin neuvontapalvelu. Jäsenet saavat alennusta muun muassa ammattikirjallisuudesta ja sanakirjoista, käännöstyökaluista ja sanakirjaohjelmista, silmälasista ja asusteista, matkustamisen ja majoittumisen palveluista sekä työhyvinvointi- ja liikuntapalveluista. Yksi merkittävimmistä eduista on liiton sivustollaan ylläpitämä jäsenhaku, jossa jäsenet voivat ilmoittaa osaamisestaan. Liiton jäseneduista tiedotetaan verkkosivuilla.

9 Hallinto ja henkilökunta

Liiton hallitus piti toimintavuonna kahdeksan kokousta sekä tarpeen mukaan sähköpostikokouksia. Kokoukset pidettiin liiton tiloissa Meritullinkatu 33:ssa.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus oli vuonna 2016 seuraava:

Heikki Karjalainen, puheenjohtaja
Liisa Laakso-Tammisto, varapuheenjohtaja
Oona Timonen, I jaoston edustaja
Eva Malkki, II jaoston edustaja
Kaisa Vitikainen, III jaoston edustaja
Laura Minkkinen, IV jaoston edustaja
Ritva Hartama-Heinonen, V jaoston edustaja
Sirpa Alkunen, Tampereen paikallisosaston edustaja
Aulikki Vuola, Turun paikallisosaston edustaja
Jari-Pekka Välimaa, Vaasan paikallisosaston edustaja
Juhana Korhonen, yleisedustaja
Jutta Ruusunen, yleisedustaja

Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Kristiina Antinjuntti.

Liiton toimisto toimii vuokratiloissa osoitteessa Meritullinkatu 33 A 32. Tilat omistaa Työväen Näyttämöiden Liitto, ja ne sijaitsevat teatterialan järjestöjen yhteisesti omistamassa Teatterikulma-talossa Helsingin Kruununhaassa. Liitolla on talon kolmannessa kerroksessa kolmen huoneen toimistotila. Lisäksi talon kokoustilat (suurempi Komedia ja pienempi Farssi) ovat liiton käytettävissä.

Liiton päivittäisestä toiminnasta vastaavat kolme kokoaikaista työntekijää: toiminnanjohtaja Kristiina Antinjuntti, tiedottaja Maarit Laitinen ja jäsensihteeri Jenni Kavén. Liiton osa-aikaisena lakimiehenä toimi Karola Baran. Kirjanpitoa ja siihen liittyviä tehtäviä, palkanmaksu mukaan lukien, hoitaa ulkopuolinen kirjanpitäjä.

Toimisto hyväksyttiin siviilipalveluspaikaksi vuonna 2016, ja toukokuussa aloitti toimistotehtävissä avustava siviilipalvelusmies Mahamed Jama.

10 Rahoitus

Liiton rahoituslähteitä oli kolme: jäsenmaksut, opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus sekä Kopioston valokopioinnista käännösalan osalta liitolle tilittämät kollektiivikorvaukset. Vuonna 2016 Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi liitolle toiminta-avustuksena 60 000 euroa.

Liiton tilintarkastajana toimi KHT, KTM Tuire Mannila ja varatilintarkastajana KHT-yhteisö BDO Oy.